

Declarația pentru articolul 35¹

Distrușterea parcurilor – temă locală, problemă națională

Noi, semnatarii prezentei declarații, atragem atenția opiniei publice și instituțiilor statului asupra acțiunilor și/sau intențiilor de distrugere, degradare sau diminuare a unor importanți urbane și spații verzi ale primăriilor din **Arad, București (Sector 2, Sector 3, Sector 6), Iași, Târgu Mureș, Cluj și Timișoara.**

În fapt:

- La Arad, primarul **Gheorghe Falcă** (PNL) dorește transformarea Parcului Eminescu în parcare. Acest fapt a fost făcut posibil prin adoptarea ilegală de către CLM Arad a unor amendamente la Planul Urbanistic al Zonei Construite Protejate (PUZCP) fără acordul proiectantului și prin eludarea completă a procesului de avizare. Detalii: <https://www.facebook.com/parc.eminescu>.
- La București (sectorul 3), primarul **Robert Negoită** (PSD) dorește construirea unei săli polivalente în Parcul Titan. În urma protestelor repetate din partea societății civile, dl. Negoită a declarat recent că va renunța la acest proiect (v. <http://goo.gl/eyvZ4t>). De asemenea, în sectorul 2, cetățenii militează în continuare pentru protejarea și reabilitarea Parcului Circului, în ciuda lipsei totale de transparență a administrației centrale (detalii: <https://laculteiiinfo.wordpress.com/>). În sectorul 6 (primar, **Rareș Mănescu**) (PNL), oamenii așteaptă în continuare ca parcul din zona Tudor Vladimirescu să fie reabilitat, iar sugestiile comunității să fie respectate (detalii: <http://initiativatv.blogspot.ro/>).
- La Iași, primarul **Gheorghe Nichita** (PSD) dorește realizarea unei parcări subterane în amplasamentul actual al parcului Teatrului Național “Vasile Alecsandri”; de asemenea, dl. Nichita a tăiat teii din centrul orașului (februarie 2013; amendă Garda de Mediu, 60.000 RON) și i-a înlocuit cu arbuști japonezi pitici. Parcarea subterană se dorește o continuare a acestui plan de “modernizare”. În decembrie 2014, Agenția pentru Protecția Mediului Iași a aprobat proiectul, ignorând numeroasele contestații aduse acestuia de

¹ Constituția României, articolul 35 (“dreptul la un mediu sănătos”): (1) Statul recunoaște dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic. (2) Statul asigură cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept. (3) Persoanele fizice și juridice au îndatorirea de a proteja și a ameliora mediul înconjurător.

către specialiști independenți și publicul larg. În paralel, sute de arbori din Iași sunt mutilați și uciși anual (“toaletați”), prin retezarea coroanelor. Detalii: <https://www.facebook.com/IasuliubesteTeii> și www.impotriva.blogspot.co.uk.

- La Târgu Mureș, primarul **Dorin Florea** (PNL) continuă să sfideze grupurile civice de protest, cât și sancțiunile din partea Gărzii de Mediu, masacrând arborii din interiorul municipiului (tăieri rase, “toaletări” abuzive, schimbarea destinației spațiilor verzi etc.). Detalii: <https://www.causes.com/campaigns/5415-opriti-masacrul-verde-ne-vagj-ki-minden-fat>.
- La Cluj, Parcul Feroviarilor este al doilea spațiu verde amenajat al municipiului ca dimensiune, după Parcul Central. Din motive regretabile, opuse unui interes public general, această valoroasă suprafață a dispărut din preocupările deținătorilor și gestionarilor ei și mai ales din obișnuințele locuitorilor orașului. În ultimii ani, parcul nu a mai fost amenajat, dar cel puțin a rezistat încercărilor de deturnare a scopului acestuia, de grădina publică. Din acest punct de vedere, statutul parcului a fost întotdeauna acesta și s-a putut conserva – un spațiu verde cu acces public nelimitat. Păstrat identic și în noile documente ale municipalității – planul urbanistic general și strategia orașului - Parcul Feroviarilor s-a aflat câțiva ani în administrarea clubului de fotbal CFR. Contractul de asociere între Compania Națională de Căi Ferate și CFR Ecomax Cluj a fost semnat în 2006 pe o perioadă de 25 de ani. Clubul CFR, acum prins în litigii pe motive de neplată a redevenței, a renunțat la teren, nefiind interesat să mai pună în practică vreun proiect. Situația parcului este una ingrată. Nici Ministerul Transporturilor nu are fonduri pentru a le investi în acest obiectiv. Detalii: <http://actualdecluj.ro/parcul-nimanui-poveste-cu-fotbal-politica-bani-lobby-si-societate-civila-in-parcul-feroviarilor/>.
- La Timișoara, administrația primarului **Nicolae Robu** (PNL) a tăiat abuziv în 2013 peste 30 de arbori, unii cu valoare ecologică foarte mare, în baza proiectului de "*Reamenajare geometrie intersecție Piața Bălcescu*", chiar dacă societatea civilă și asociațiile profesionale și-au exprimat dezacordul, încercând chiar stoparea lucrărilor și găsirea unei soluții alternative. Reprezentanții din teritoriu ai Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice au întârziat să ia vreo poziție sau au intervenit prea târziu. Astfel, o piață importantă, cu un fond construit valoros, format din clădiri istorice, cu vegetație matură, s-a transformat într-un sens giratoriu anonim, lipsit de locuri pentru oameni și compromis ca spațiu public (detalii: <http://asopromania.blogspot.ro/2013/10/scrisoare-deschisa-07102013.html>). Aceeași administrație, în cadrul proiectului "*Reabilitarea Spațiilor Publice din Centrul Istoric al Municipiului Timișoara*", a demarat (2013) înlăturarea abuzivă a vegetației din Piața Libertății, nerespectând un proiect autorizat, avizat de mediu și finanțat prin fonduri europene (Programului Operațional Regional 2007-2013, Axa prioritară 1). Concret, Piața Libertății, în mai puțin de doi ani de la începerea lucrărilor de reabilitare, a pierdut 90% din fondul dendrologic (82 de arbori și 37 de

arbuști, foioase și rășinoase, multe dintre exemplare cu valoare peisagistică excepțională), în ciuda soluției inițiale de arhitectură - cea autorizată conform legislației în vigoare - care prevedea păstrarea a peste 60% din vegetația originală. De altfel, administrația locală continuă să ignore și chiar să ironizeze poziția fermă pe care societatea civilă a luat-o în legătură cu acest deznodământ. Detalii la: <http://www.tion.ro/peisagistii-cer-dezbatere-publica-pentru-reamenajarea-pietei-libertatii/1474259>
<http://www.opiniatimisoarei.ro/cum-vor-sa-rezolve-peisagistii-din-timisoara-lipsa-spatiilor-verzi-din-piata-libertatii-asop-proiectul-initial-nu-a-fost-respectat/03/11/2014/>.

În ciuda caracterului aparent local al acestor decizii, nu putem să nu observăm că fenomenul are întindere națională și denotă o viziune contrară noilor tendințe în urbanism. Orașul este **un spațiu al oamenilor** și orice decizie urbanistică trebuie, în primul rând, raportată la nevoile comunității. Aerul curat, spațiile verzi și dezvoltarea durabilă sunt premisele unui oraș sănătos. De altfel, acest concept, al echilibrului antropocentric în raport cu natura, este unul dintre principiile urbanismului modern: “[...] **peisajul este o parte importantă a calității vieții pentru oamenii de pretutindeni**” (Consiliul European, Convenția Europeană a Peisajului, ratificată de România prin Legea 451/2002).

Prezenta declarație are, prin urmare, scopul de a aduce în atenția instituțiilor centrale ale statului (Guvernul, Parlamentul, Președinția României), cât și organismelor europene (Comisia Europeană, Parlamentul European), mass-mediei naționale și organizațiilor internaționale de protecție a mediului faptul că fenomenul descris mai sus, deși se manifestă în focare locale, a căpătat deja o întindere națională și reclamă intervenții corectoare la cel mai înalt nivel.

Date fiind acest context și nevoile exprimate mai sus, organizațiile semnatare fac apel la:

1. **Coordonare.** Ne vom coordona acțiunile pentru a interpela și opri tentativele de distrugere, diminuare sau translatăre a spațiilor verzi din interiorul localităților. Vom constitui canale consensuale de consultare publică și decizie. Problemele cu caracter comun vor putea fi astfel susținute unitar (de exemplu, prin memoriile adresate Camerelor Parlamentului, Președinției, Comisiei Europene etc.).
2. **Susținere.** Vom identifica modalități practice de a ne susține reciproc (comunicare, logistică, consultanță juridică, lobby legislativ) în acțiunile concrete întreprinse în oricare dintre orașele menționate. Suntem deschiși colaborărilor viitoare cu orice alte comunități afectate de probleme similare.
3. **Sesizări.** Prezenta servește ca sesizare comună pentru următoarele organisme naționale și europene:
 - *Comisia pentru mediu și echilibru ecologic* din Camera Deputaților și *Comisia pentru mediu* a Senatului. Sunt necesare completări (înăspriri) ale prevederilor Legii 24/2007, prin asigurarea de condiții suplimentare împotriva schimbării

destinației spațiilor verzi. De asemenea, se impune abrogarea imediată a recente Legi nr. 135/2014, prin care s-au îngreunat procedurile de înregistrare și protecție a spațiilor verzi (vezi <http://goo.gl/eT6d2h>). Atragem atenția acestor comisii că **art. 35 din Constituția României** garantează tuturor cetățenilor dreptul la un mediu sănătos. Intenția noastră este să facem uz de acest drept.

- Guvernul României, căruia îi solicităm să dispună prefectilor din județele respective atacarea în contencios administrativ a tuturor actelor administrative care fac posibilă desființarea acestor parcuri sau spații verzi.
 - Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, căruia îi solicităm demararea acțiunilor specifice pentru modificarea legislației în domeniu (Legii 24/2007), în sensul înăsprii condițiilor care fac posibilă schimbarea destinației, diminuarea sau translatarea abuzivă a spațiilor verzi. Ne constituim ca partener din partea societății civile pentru elaborarea acestor îmbunătățiri legislative.
 - Administrației Prezidențiale a României, căreia îi solicităm, în baza atribuțiilor de mediere și soluționare a problemelor cetățenești, să adreseze un mesaj oficial instituțiilor centrale și locale ale statului, prin care să le reamintească acestora necesitatea de a pune în centrul preocupărilor sănătatea cetățenilor, inclusiv ca drept constituțional (v. mai sus).
 - Comisiei de Petiții a Parlamentului European, căreia îi vom adresa o adresă pe acest subiect.
 - Comisiei Europene, domnului Karmenu Vella -- comisar pentru mediu și afaceri maritime. Vom solicita investigarea de către CE a încălcărilor repetate ale acquis-ului comunitar de către România, în contextul protecției mediului și respectarea dreptului la un mediu urban curat.
4. **Comunicare cu presa.** Vom colabora cu mass-media națională și cu organizațiile naționale și internaționale care au ca obiectiv principal protecția mediului și a patrimoniului, fiind hotărâți ca prin acțiunile noastre să păstrăm subiectele vizibile în presa locală și națională. Vom depune toate eforturile pentru a coaliza opinia publică și comunitățile locale, servindu-ne de exemplul "Roșia Montană" pentru a determina aducerea în legalitate a administrațiilor edilitare, în scopul respectării intereselor reale ale comunităților locale.
5. **Monitorizare.** Vor alcătui o **listă neagră** a primăriilor care devastează spații verzi. Lista va avea caracter public și va fi coroborată cu monitorizarea realizată de portalul național anti-corupție România Curată, aici: <http://www.romaniacurata.ro/liste-negre/>.

6. **Dialog.** Susținem în continuare necesitatea unei colaborări transparente între autoritățile publice și comunitățile locale, în vederea promovării și respectării nevoilor reale ale cetățenilor.
7. **Schimbare.** Alterarea spațiilor publice și a fondului vegetal aferent este determinată de absența unor **politici publice adecvate** și a unui **cadru legislativ corespunzător (Legea nr. 24/2007)**, care să garanteze dezvoltarea durabilă a orașului și să protejeze valențele culturale ale peisajului urban.

Astfel, problematica schimbării legislației naționale în ceea ce privește:

- *spațiului public în general și spațiului verde în particular,*
- *consultarea publică, a societății civile și a experților independenți,*
- *consultarea asociațiilor profesionale din domeniul urbanismului, arhitecturii și peisajului,*
- *complexitatea echipelor care realizează documentații de intervenție pe spațiul public, urmărindu-se multidisciplinaritatea și un flux logic al experților implicați,*

se dovedește a fi extrem de urgentă.

Aceste probleme sunt adâncite și de o permanentă excludere a unor profesioniști din procesul de elaborare a proiectelor de amenajare a spațiului public: sociologi, peisagiști, dendrologi, ecologi, antropologi, ingineri de trafic, etc. -- amenajarea cadrului urban fiind în prezent apanajul unui număr restrâns de profesii. Înlăturarea celorlalți profesioniști din procesul de elaborare a spațiului public pornește chiar de la cerințele exprimate în caietele de sarcini ale licitațiilor organizate de administrația publică pentru proiectarea și implementarea amenajărilor din mediului urban. Rezultatul lipsei unei viziuni interdisciplinare cu privire la amenajarea peisajului urban este evident pretutindeni. Deprecierea vegetației este numai un exemplu în acest sens. Aceștia i se mai adaugă multe altele, precum alegerea neinspirată de materiale, culori, texturi, inadecvarea unor elementele în raport cu spațiul adiacent, simbolistica îndoielnică a unor obiecte insetare în spațiul public sau lipsa unui concept general pentru fluxurile de deplasare. Acestea sunt mult mai vizibile pentru publicul larg față de agresiunea continuă suportată de efectivul vegetal al orașului. Defrișările masive, tăierile necorespunzător realizate, intervențiile agresive de la nivelul rădăcinilor plantelor și inserarea unor specii nepotrivite contribuie la deprecierea calității spațiului public și a mediului de viață în orașe. Aceste acțiuni nu au întotdeauna un efect imediat sau un impact vizual puternic, motiv pentru care nu sunt percepute ca o problemă reală de către locuitorii orașelor noastre.

2 februarie 2015

Arad

Alternativa Civică
prin Sebastian Bulumac (președinte)

Asociația PRO URBE Arad
prin Arh. Alexandru Nagy-Vizitiu (președinte)

Mișcarea Arădeană
prin Claudiu Cristea (președinte)

Grupul civic Respiră Verde
prin Bandean Eugen (coordonator)

Galeria Oldart
prin Laurentiu Constantin Cladovan (coordonator)

Centrul pentru Studii și Inițiativă Civică
Doru Neacșu (președinte)

Asociația "Miloș Cristea"
Adela Cristea (reprezentant)

București

Grupul de inițiativă civică "Lacul Tei"
prin Aimee Bugner și Silvia Cruceanu (reprezentanți)

Grupul de inițiativă civică "Tudor Vladimirescu"
prin Marin Militaru (reprezentant)

Iași

Grupul de inițiativă civică "Iașul iubește teii"
prin Alexandrina Dinga (reprezentant)

Grupul academic "www.impotriva.blogspot.co.uk"
prin drd. Dinu Gabriel Munteanu (fondator)

Asociația Dendro-Ornamentală "Anastasie Fătu" Iași
prin ing. dr. Ionel Lupu (președinte)

Târgu Mureș

Grupul Ecocivic "Oprțiți masacrul verde"
prin Lampa Levente (reprezentant)

Cluj

Grupul de inițiativă Federația Parcul Feroviarilor
prin Szakáts István (membru)

Timișoara

Asociația Peisagiștilor din România - AsoP, Filiala Teritorială Vest
prin Președinte Andrei Condoroș

Organizații care susțin Declarația

Subscrisele organizații nonguvernamentale pentru protecția mediului își declară susținerea expresă pentru prezenta declarație:

Asociația BIOSILVA
prin Președinte Florin Grădinaru

Asociația Greeninitiative
prin Director Felicia Ienculescu-Popovici

Asociația Kogayon
prin Președinte Florin Stoican

Asociația Mai Bine
prin Președinte Executiv Anca Elena Gheorghică

Asociația Natura Transilvaniei
prin Președinte Mihai Constantinescu

Asociația pentru Dezvoltare Comunitară Durabilă ALUTUS
prin Președinte Cătălin Nicolae Lazăr

Asociația pentru Dezvoltare Durabila Dunărea de jos Călărași
prin Președinte Vasilica Puran

Asociația Salvați Dunărea și Delta
prin Președinte Liviu Mihaiu

Centrul de Resurse pentru Participare Publică
prin Director executiv Oana Preda

Centrul pentru Politici Durabile Ecopolis
prin Președinte Costel Popa

Fundația Eco-Civica
prin Președinte Nicolae Rădulescu-Dobrogea

Fundația TERRA Mileniul III
prin Președinte Lavinia Andrei

WWF Danube Carpathian Programme Romania
prin Director Magor Csibi

Fundația AltArt
prin președinte Szakáts István

Asociația Peisagiștilor din România (AsoP)
prin Președinte Alexandru Ciobotă